

UAB „CSC TELECOM“

Įm.k. 111818067

Vilniaus m. sav. Vilniaus m. Konstitucijos pr. 9-39

Duomenų tvarkytojas – valstybės įmonė Registrų centras

UAB "NACIONALINIS TELEKOMUNIKACIJŲ TINKLAS"

Įm.k. 126138657

Vilniaus m. sav. Vilniaus m. Žemaitės g. 26

Duomenų tvarkytojas – valstybės įmonė Registrų centras

UAB "INTERNETO PASAULIS"

Įm.k. 164586993

Vilniaus m. sav. Vilniaus m. Subačiaus g. 15/ A. Strazdelio g. 2

Duomenų tvarkytojas – valstybės įmonė Registrų centras

UAB "NORBY TELECOM"

Įm.k. 300535600

Vilniaus m. sav. Vilniaus m. Laisvės pr. 77B

Duomenų tvarkytojas – valstybės įmonė Registrų centras

UAB "CUBIO"

Įm.k. 110891685

Vilniaus m. sav. Vilniaus m. Vytenio g. 6

Duomenų tvarkytojas – valstybės įmonė Registrų centras

LIETUVOS RESPUBLIKOS RYŠIŲ REGULIAVIMO TARNYBA

Algirdo 27, LT-03219 Vilnius

Elektroninių ryšių departamento Apskaitos ir kainų skyriaus vedėjai

Kristinai Mikoliūnienei

**DĖL KONSULTACIJOS DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS RYŠIŲ REGULIAVIMO
TARNYBOS DIREKTORIAUS ĮSAKYO „DĖL ŪKIO SUBJEKTO TEO LT, AB,
EFEKTYVIAI VEIKIANČIO KONKURENCINĖJE RINKOJE, SKAMBUČIŲ
INICIJAVIMO, SKAMBUČIŲ UŽBAIGIMO, NACIONALINIO BEI TARPTAUTINIO
TRANZITO PASLAUGŲ, TEIKIAMŲ TEO LT, AB VIEŠAJAME TELEFONO RYŠIO
TINKLE, TEIKIAMAME FIKSUOTOJE VIETOJE, KAINŲ NUSTATYMO“**

2007 m. spalio 26 d.,

Vilnius

Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnyba (toliau – Tarnyba) 2007 m. rugsėjo 26 d. pradėjo viešą konsultaciją dėl Ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus įsakymo projekto

Dėl ūkio subjekto TEO LT, AB, efektyviai veikiančio konkurencinėje rinkoje, skambučių užbaigimo, skambučių inicijavimo, nacionalinio bei tarptautinio tranzito paslaugų, teikiamų TEO LT, AB viešuoju telefono ryšio tinklu, teikiamu fiksuotoje vietoje, kainų nustatymo (toliau – Įsakymo projektas).

Projektu siekiama sudaryti sąlygas Tarnybos direktoriaus 2005 m. gruodžio 29 d. įsakymo Nr. 1V-1166 „Dėl ūkio subjekto AB „Lietuvos telekomas“, turinčio didelę įtaką Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos telekomas“ viešajame telefono ryšio tinklu, teikiamame fiksuotoje vietoje, rinkoje“ (Informaciniai pranešimai, 2006, Nr. 1-3), 2006 m. vasario 20 d. įsakymo Nr. 1V-217 „Dėl ūkio subjekto AB „Lietuvos telekomas“, turinčio didelę įtaką Nacionalinio tranzito paslaugų, teikiamų viešuoju telefono ryšio tinklu, teikiamų fiksuotoje vietoje, rinkoje“ (Informaciniai pranešimai, 2006, Nr. 14-167), 2006 m. vasario 20 d. įsakymo Nr. 1V-216 „Dėl ūkio subjekto AB „Lietuvos telekomas“, turinčio didelę įtaką Tarptautinio tranzito paslaugų, teikiamų viešuoju telefono ryšio tinklu, teikiamų fiksuotoje vietoje, rinkoje“ (Informaciniai pranešimai, 2006, Nr. 14-166), 2006 m. birželio 27 d. įsakymo Nr. 1V-776 „Dėl ūkio subjekto TEO LT, AB, turinčio didelę įtaką Skambučių inicijavimo viešajame telefono ryšio tinklu, teikiamame fiksuotoje vietoje, rinkoje“ (Informaciniai pranešimai, 2006, Nr. 49-542) (toliau visi kartu – Įsakymai) 3.4.2 ir 3.4.3 punktuose numatytiems įpareigojimams įgyvendinti.

Įsakymo projektu Tarnyba siekia nustatyti ūkio subjekto TEO LT, AB, efektyviai veikiančio konkurencinėje rinkoje, skambučių užbaigimo, skambučių inicijavimo, nacionalinio bei tarptautinio tranzito paslaugų, teikiamų TEO LT, AB viešuoju telefono ryšio tinklu, teikiamu fiksuotoje vietoje, kainas.

Šį raštą pasirašę viešojo fiksuoto telefono ryšio operatoriai (toliau – VFTR), susipažinę su minėtų Įsakymo projektu bei kartu pateiktomis TEO LT, AB, efektyviai veikiančio konkurencinėje rinkoje, skambučių užbaigimo, skambučių inicijavimo, nacionalinio bei tarptautinio tranzito paslaugų, teikiamų TEO LT, AB viešuoju telefono ryšio tinklu, teikiamu fiksuotoje vietoje, kainomis (*toliau – TEO LT, AB skambučių užbaigimo kainos; TEO LT, AB skambučių inicijavimo kainos; TEO LT, AB nacionalinio tranzito paslaugų kainos; TEO LT, AB tarptautinio tranzito paslaugų kainos*) pateikia sekancias pastabas bei pasiūlymus:

- 1. Įsakymo projektu siekiama nustatyti TEO LT, AB skambučių užbaigimo, TEO LT, AB skambučių inicijavimo, TEO LT, AB nacionalinio tranzito paslaugų bei TEO LT, AB tarptautinio tranzito paslaugų kainas.** Pažymėtina, jog Įsakymo projekte visų minėtų TEO LT, AB teikiamų paslaugų (išskyrus tinklų sujungimo taškų suteikimo bei talpos tinklų sujungimo taške suteikimą) kainos išskiriamos pagal tai, ar jos diferencijuojamos pagal paslaugos suteikimo laiką, ar ne.

Įsakymo projekte, pateikiančiame minėtų TEO LT, AB paslaugų kainas nėra tiksliai nurodyta, kas gali pasirinkti TEO LT, AB teikiamų paslaugų apmokestinimo principą:

- ar tai yra TEO LT, AB diskrecija pagal minėtą Įsakymo projektą pateikti VFTR vieną arba dvi TEO LT teikiamų paslaugų apmokestinimo galimybes, įskaitant diskreciją nustatyti sąlygas, kurioms esant gali būti paslaugų apmokestinimas (ne)diferencijuojamas pagal paslaugos teikimo laiką;
- ar tai yra VFTR teisė pasirinkti vieną ar kitą TEO LT, AB teikiamų paslaugų apmokestinimo tipą ir atitinkama TEO LT, AB pareiga jį suteikti pagal VFTR pageidavimą.

Įsakymo projekte, pateikiančiame minėtų TEO LT, AB paslaugų kainas taip pat nėra tiksliai nurodyta, ar TEO LT, AB privalo sudaryti galimybes VFTR pirkti

TEO LT, AB skambučių inicijavimo, TEO LT, AB skambučių užbaigimo ir TEO LT, AB nacionalinio bei tarptautinio tranzito paslaugas, atsiskaitant už šias paslaugas skirtingais principais, t.y., ar TEO LT, AB įpareigotas VFTRO pageidavimu parduoti, pavyzdžiui, TEO LT, AB skambučių terminavimo paslaugas kaina, kuri nediferencijuojama pagal minėtos paslaugos suteikimo laiką, o TEO LT, AB nacionalinio tranzito paslaugas kaina, kuri diferencijuojama pagal pastarosios paslaugos suteikimo laiką, ir pan.

Atsižvelgiant į tai, kad TEO LT, AB Tarnybos direktoriaus Įsakymais yra pripažintas didelę įtaką turinčiu ūkio subjektu atitinkamose rinkose ir šiam subjektui nustatyti su tuo susiję atitinkami įpareigojimai, manome, jog:

- VFTRO turi turėti galimybę laisvai pasirinkti TEO LT, AB teikiamų paslaugų apmokestinimo principą (tipą) pagal Įsakymo projektą, o TEO LT, AB įpareigotas sudaryti galimybes be jokių papildomų sąlygų pasinaudoti šia galimybe;
- TEO LT, AB privalo sudaryti galimybes VFTRO pirkti TEO LT, AB skambučių inicijavimo, TEO LT, AB skambučių užbaigimo ir TEO LT, AB nacionalinio bei tarptautinio tranzito paslaugas, atsiskaitant už minėtas konkrečias paslaugas kainomis, nustatomomis skirtingais principais, ir tam neturi būti nustatyta jokių papildomų sąlygų.

Tokiu būdu siūlome minėtas VFTR O teises ir atitinkamas TEO LT, AB pareigas aiškiai nurodyti Įsakymo projekte.

Priešingu atveju, manome, jog Įsakymo projekte visų minėtų TEO LT, AB teikiamų paslaugų kainų išskiriamas pagal tai, ar jos diferencijuojamos pagal paslaugos suteikimo laiką, ar ne, netektų prasmės, kadangi TEO LT, AB kaip didelę įtaką turintis ūkio subjektas atitinkamose rinkose įgytų galimybę laisvai manipuluoti paslaugų apmokestinimo principais, galimai sudarydamas sudėtingesnes sąlygas VFTR O konkuruoti su TEO LT, AB. Be to, tokiu atveju prastų prasmę pačios Tarnybos naudotas TEO LT, AB paslaugų kainų apskaičiavimo modelis bei atitinkamų paslaugų kainų išskyrimas.

- 2. Įsakymo projektu taip pat siekiama nustatyti vietinio ir nacionalinio tinklų sujungimo taškų suteikimo metines kainas bei talpos tinklų sujungimo taškuose suteikimo metines kainas už vieną 2 Mb/s prievadą (5-7 p.).** VFTR O pastebi, jog atitinkamos kainos yra pateikiamos tiek prie TEO LT, AB skambučių užbaigimo kainų, tiek prie TEO LT, AB skambučių inicijavimo, taip pat TEO LT, AB nacionalinio ir TEO LT, AB tarptautinio tranzito paslaugų kainų (TEO LT, AB paslaugų kainų 5-7 p.).

Manome, jog tokia Įsakymo projekte išdėstyta TEO LT, AB minėtų paslaugų struktūra bei jų kainos sudaro sąlygas klaidingai interpretuoti projektą, teigiant, jog VFTRO siekdami gauti visas Įsakymo projekte nurodytas TEO LT, AB paslaugas, neva turi mokėti TEO LT, AB viso net 4 (keturias) nacionalinio tinklų sujungimo taškų suteikimo metines kainas bei 4 (keturias) talpos tinklų sujungimo taškuose suteikimo metines kainas už 4 (keturias) 2 Mb/s prievadus. Manome, jog tokiu būdu tinklų sujungimo taškų išlaikymas VFTR O ne tik kad neatpigtų, bet šie taškai ir toliau būtų išlaikomi iš esmės vien tik VFTR O lėšomis. Mūsų nuomone, tokiu būdu tinklų sujungimo taškų teikiamomis galimybėmis naudotusi ir iš to nepagrįstos naudos (pajamų) VFTR O sąskaita gautų TEO LT, AB. Be to, tokiu atveju tinklų sujungimo taškų palaikymas taptų brangesnis, nei šiuo metu TEO LT, AB taikomas.

Esame įsitikinę, jog minėtas neapibrėžtumas turi būti pašalintas tikslu eliminuoti bet kokią galimybę TEO LT, AB manipuluoti Įsakymo projekto neišbaigtumu VFTRo atžvilgiu. Įsakymo projekte turi būti aiškiai nurodyta, jog VFTRo sujungus tinklus nacionaliniame lygmenyje pirkti iš TEO LT, AB vienas paslaugas, pavyzdžiui, TEO LT, AB skambučių užbaigimo paslaugas, tokiu atveju pradedant pirkti iš TEO LT, AB kitas paslaugas, pavyzdžiui, TEO LT, AB skambučių inicijavimo paslaugas, VFTRo nebereikalinga mokėti papildomus mokesčius pagal TEO LT, AB skambučių inicijavimo kainas už nacionalinio tinklų sujungimo taškų suteikimą ir talpos tinklų sujungimo taškuose suteikimą už 2 Mb/s prievadą. Tokia nuostata pagrįsta ir būtina, kadangi tokiu atveju atitinkami taškai bei prievadai jau buvo suteikti įsigyjant TEO LT, AB skambučių užbaigimo paslaugą ir pan.

Atitinkamos išvados darytinos ir TEO LT, AB nacionalinio ir tarptautinio tranzito paslaugų atžvilgiu ar TEO LT, AB skambučių užbaigimo ir TEO LT, AB tarptautinio ar nacionalinio tranzito paslaugų atžvilgiu.

Todėl siūlome Įsakymo projekte nurodyti, jog VFTRo gaudami daugiau kaip vieną iš Įsakymo projekte nurodytų TEO LT, AB paslaugų, moka už visas iš TEO LT, AB gaunamas paslaugas tik vieną nacionalinio tinklų sujungimo taškų suteikimo metinę kainą bei vieną talpos tinklų sujungimo taškuose suteikimo metinę kainą už 2 Mb/s prievadą.

Taip pat atkreipiame dėmesį, jog žodis „taškas“ vienu atveju vartojamas vienaskaitine forma (pavyzdžiui, nacionalinio tinklų sujungimo *taško* suteikimas), kitu atveju – daugiskaitine forma (talpos tinklų sujungimo *taškuose* suteikimo metines kainas už vieną 2 Mb/s prievadą). TEO LT, AB savo išankstiniame pasiūlyme sujungti tinklus (B.1.1. priedas) taip pat kaip ir Įsakymo projekte vartoja „tinklų sujungimo *taško* suteikimo“ terminą, tačiau 3-oje pastaboje TEO LT, AB nurodo, jog nacionalinio tinklų sujungimo taško suteikimo paslauga apima du nacionalinio sujungimo taškus, t.y. realiai terminas „taškas“ reiškia terminą „du taškai“. Manome, jog tokiu atveju Įsakymo projektas sudaro sąlygas TEO LT, AB laivai interpretuoti šį netikslumą, teigiant, jog VFTRo sujungę tinklus kasmet už nacionalinio tinklų sujungimo taškus turi mokėti viso ne 9.686,73 Lt be PVM, o dvigubai daugiau. Remiantis išdėstytu, siūlome Įsakymo projekte vartojamą terminą „nacionalinio tinklų sujungimo *taško* suteikimas“ keisti į „nacionalinio tinklų sujungimo taškų suteikimas“.

- 3. Įsakymo projekte nurodoma, jog nustatomos tik vietinio ir nacionalinio tinklų sujungimo taškų suteikimo bei talpos tinklų sujungimo taškuose suteikimo už vieną 2 Mb/s prievadą metinės kainos (5-7 p.).** VFTRo atkreipia dėmesį, jog šiuo metu VFTRo, sujungę savo viešojo fiksuoto telefono ryšio tinklus su TEO LT, AB, moka pastarajam ne tik už tinklų sujungimo taško suteikimą ar atitinkamos talpos suteikimo prievadą, bet ir kitus mokesčius už Įsakymo projekte nenurodytas paslaugas (vienkartinis tinklų sujungimo mokestis, duomenų perdavimo srauto tinklams sujungti, signalizacijos, sinchronizacijos, testavimo bei kitų paslaugų mokesčiai), be kurių iš esmės neįmanomas tinklų sujungimas.

Vertinant Įsakymo projekto struktūrą ir tikslą, VFTRo operatoriai mano, jog minėtu projektu siekiama apibrėžti absoliučiai visų TEO LT, AB paslaugų, skirtų sujungti TEO LT, AB ir kito operatoriaus tinklus, kainas, taip apribojant TEO LT, AB galimybę reikalauti iš VFTRo įsigyti papildomas paslaugas, reikalingas siųsti ir priimti skambučius per tinklų sujungimo tašką. Priešingu atveju, būtų nesuprantamas siekis reguliuoti dalį paslaugų, skirtų palaikyti tinklų sujungimo tašką, o dalį - ne, paliekant galimybę nereguliuotų paslaugų atžvilgiu TEO LT,

AB kaip didelę įtaką turinčiam subjektui atitinkamose rinkose laisvai nustatyti jų kainą dėl paslaugų, kurių rinkose TEO LT, AB Tarnybos direktoriaus Įsakymais pripažintas didelę įtaką turinčiu subjektu, ko pasėkoje minėtų Įsakymų 3.4.2 ir 3.4.3 punktuose numatytiems įpareigojimams įgyvendinti parengtas Įsakymo projektas. Remiantis išdėstytu, siūlome papildyti Įsakymo projektą atitinkama norma ir draudimu TEO LT, AB sujungiant tinklus su VFTR0 išskirti papildomas tinklų sujungimo ar aptarnavimo (eksploatacijos) paslaugas nei nurodytos projekte ir jas apmokestinti.

- 4. Įsakymo projektu siekiama nustatyti tik VFTR0 mokomas TEO LT, AB vietinio ir nacionalinio tinklų sujungimo taškų suteikimo bei talpos tinklų sujungimo taškuose suteikimo už vieną 2 Mb/s prievadą metines kainas.** Manome, jog tokia minėtų paslaugų apmokėjimo sistema yra iš pagrindų ydinga. Mūsų nuomone, Įsakymo projektu siekiama įteisinti TEO LT, AB tinklų sujungimo paslaugų vienkrypčius mokesčius¹, kuriuos santykiyje VFTR0 ir TEO LT, AB turi mokėti tik VFTR0 nepaisant fakto, jog tinklų sujungimas turi būti abiejų sujungiančių tinklus operatorių bendras tinklas ir siekis savo elektroninius ryšių tinklus labiau integruoti į bendrąją elektroninių ryšių tinklo erdvę bei sudaryti galutiniams paslaugų gavėjams maksimalias pasiekiamumo galimybes, kartu pateikiant galutiniams paslaugų gavėjams pigesnes paslaugas².

Tarnybos direktorius ne viename įsakyme yra konstatavęs, jog TEO LT, AB iš esmės nėra suinteresuota konkurencija viešojo fiksuoto ryšio rinkoje ar tam tikroje jos dalyje. Manome, jog iš tikrųjų konkurencine prasme TEO LT, AB nėra naudinga sujungti tinklus su VFTR0 ir taip sudaryti sąlygas lengviau prarasti savo užimamoms rinkos dalį. Pastebėtina, jog visa iniciatyva sujungti tinklus kyla iš esmės tik iš VFTR0 - TEO LT, AB nėra suinteresuota sujungti tinklus. Tinklų sujungimas su TEO LT, AB iš esmės yra vienintelė galimybė VFTR0 teikti savo paslaugų gavėjams visavertes viešojo fiksuoto telefono ryšio paslaugas ir taip išlaikyti bent minimaliai konkurencingą viešojo fiksuoto telefono ryšio rinką Lietuvos Respublikoje. Manome, jog būtent dėl minėtų priežasčių VFTR0 priversti pirkti visas TEO LT, AB teikiamas tinklų sujungimo paslaugas, nors atitinkamų savų paslaugų TEO LT, AB parduoti negali, nors jomis TEO LT, AB faktiškai naudojasi, siūsdama atitinkamus skambučius į VFTR0 tinklus.

VFTR0 nėra žinoma, jog kuris nors iš viešąjį fiksuotą telefono ryšį teikiančių operatorių Lietuvos Respublikoje būtų išsiderėjęs už savo paslaugas suteikiant tinklų sujungimo taškus ir atitinkamos talpos tinklų sujungimo taške prievadus kokius nors vienkartinius ar metinius mokesčius.

Manome, jog VFTR0 neturi galimybės imti iš TEO LT, AB jokių tinklų sujungimo mokesčių, kadangi tokiu atveju TEO LT, AB apskritai nėra suinteresuota sujungti tinklus.

VFTR0 nuomone, dėl išvardytų priežasčių TEO LT, AB įpareigotinas neimti iš VFTR0 jokių tinklų sujungimo taškų suteikimo ar talpos tinklų sujungimo taškuose suteikimo už prievadus mokesčių, kadangi šios paslaugos yra skirtos net tik VFTR0 interesams tenkinti, bet ir TEO LT, AB bei apskritai vartotojų interesams užtikrinti. Be to, dar kartą pabrėžiame, jog patys VFTR0 turi atitinkamų tinklų sujungimo taškų TEO LT, AB suteikimui ir atitinkamos talpos

¹ Pažymime, jog VFTR0 neturi jokių duomenų, kad TEO LT, AB vienaip ar kitaip prisidėtų prie tinklų sujungimui atlikti bei jį palaikyti skirtų išlaidų kompensavimo.

² Tuo atveju, kaip TEO LT, AB sujungia tinklus su viešojo judriojo telefono ryšio operatoriais (turinčiais savo tinklą), šie mokesčiai nėra vienkrypčiai, nes TEO LT, AB turi mokėti judriojo ryšio operatoriams visus mokesčius, susijusius su tinklų sujungimu, o pastarieji TEO LT, AB .

tinklų sujungimo taškuose suteikimo už prievadus kaštų, kurių TEO LT, AB net iš dalies nedengia. Atkreipiame dėmesį, jog VFTRŲ turi ir kitų išlaidų tinklų sujungimo taškų aptarnavimui (pavyzdžiui, duomenų perdavimo srauto tinklams sujungti) skirtų išlaidų, kurios gali būti net didesnės nei atitinkamos TEO LT, AB išlaidos, kurias šiuo metu dengiamos VFTRŲ. Mūsų nuomone, šių išlaidų TEO LT, AB visai nedengia, nors naudojasi visais tinklų sujungimo teikiamais privalumais.

Manome, jog TEO LT, AB santykiyje su judriojo ryšio operatoriais (kurių atžvilgiu neturi tokios derybinės galios kaip VFTRŲ atveju) neabejotinai pripažįsta judriojo telefono ryšio operatoriaus tinklų sujungimo taškų suteikimo, talpos juose suteikimo ir kitus mokesčius, kas sudaro galimybes atitinkamų mokesčių visiškam ar daliniam įskaitymui. Pažymime, jog atitinkama praktika, tik viešojo fiskuoto telefono ryšio atžvilgiu naudojama ir kitų užsienio šalių praktikoje.

Todėl manome ir siūlome, jog tuo atveju, jeigu siekiama nustatyti tinklų sujungimo taškų ir talpos tinklų sujungimo taškuose suteikimo mokesčius, mokėtinus TEO LT, AB, manome, jog TEO LT, AB turi būti įpareigotas atitinkamus protingus mokesčius mokėti ir VFTRŲ atžvilgiu, nes atitinkamas išlaidas turi ir VFTRŲ.

Atkreipiame dėmesį, jog tarp TEO LT, AB ir VFTRŲ pokalbių srautas būna nevienodas. Po truputį plečiantis VFTRŲ, gerėjant viešojo fiksuoto telefono ryšio skvarbai ir kokybei, didėjant šio ryšio poreikiui, didėja ir pokalbių srautai tarp TEO LT, AB ir VFTRŲ. Tokiu būdu atsiranda poreikis plėsti nacionalinio tinklų sujungimo taškų pralaidumą. Tačiau ir šiuo atveju, tinklų sujungimo taškų pralaidumo klausimais priversti rūpintis tik VFTRŲ bei investuoti į atitinkamų taškų pralaidumo padidinimą. Manome, jog tokia praktika yra ydinga, todėl įsakymo projekte reikalinga nurodyti, jog tuo atveju, jei didėja TEO LT, AB siunčiamų skambučių skaičius į VFTRŲ tinklus, TEO LT, AB turi savo lėšomis ir iniciatyva rūpintis, jog šis pokalbių srautas nevaržomai pasiektų tinklų sujungimo taškus, kuriuose jį savo lėšomis perimtų VFTRŲ, t.y. TEO LT, AB privalo tokiu atveju savo iniciatyvia ir lėšomis atidaryti tiek duomenų perdavimo srautų tinklams sujungti, kiek jų reikalinga, siekiant perduoti visus skambučius, skirtus VFTRŲ tinklams. Atitinkamas pareigas turėtų ir VFTRŲ, jei iš jų didėja skambučių skaičius į TEO LT, AB.

Be to, atkreipiame dėmesį, jog įsakymo projekte nėra nurodyta, kas įrenginės tinklų sujungimo transmisijos elementus, kaip bus dengiami jos kaštai ir pan. Pažymime, jog įsakymų 3.1. punktuose yra numatyti TEO LT, AB įpareigojimais suteikti prieigą prie patalpų ar kitus elektroninių ryšių infrastruktūros bendro naudojimo būdus. Tokiu būdu įsakymo projekte turėtų būti aiškiai nurodyta, jog transmisiją gali įrenginėti ir pats VFTRŲ, o jai įrengti reikalingą įrangą VFTRŲ gali pirkti iš bet kurio kompetentingo pardavėjo.

Manome, jog Tarnyba turi apsvarstyti galimybę dėl transmisijos mokesčių paskirstymo tarp TEO LT, AB ir VFTRŲ pagal persiunčiamų pokalbių srautų procentinį pasiskirstymą ir ją įtvirtinti įsakymo projekte, nurodant, jog TEO LT, AB ir VFTRŲ dengia transmisijai reikalingus kaštus proporcingai visų išsiunčiamų pokalbių srautui.

Tai pat manome, jog Tarnybos direktorius įsakymo projekte turėtų aiškiai nurodyti, jog TEO LT, AB įpareigotinas perduoti VFTRŲ prašymu taip pat tik vienkrypčius duomenų perdavimo (pokalbių) srautus (kanalus) tuo atveju, kai tam yra poreikis iš VFTRŲ. Šiuo metu yra susidariusi situacija, kuomet VFTRŲ yra priversti pirkti kanalus, kurie yra dvikrypčiai, ir už jų įrengimą bei aptarnavimą apmokėti visus mokesčius, nors šių kanalų teikiamomis funkcijomis įgauna galimybę naudotis ir TEO LT, AB.

5. Įsakymo projektu nustatomos TEO LT, AB nacionalinio ir tarptautinio tranzito paslaugų kainos. Tačiau projektas iš esmės nesprendžia esminio klausimo (problemos), nurodytos VFTR0 2007 m. rugsėjo 24 d. rašte Tarnybai. TEO LT, AB parduoda užsienio šalių operatoriams TEO LT, AB kryptį pigiau nei atitinkama kryptis parduodama nacionaliniams operatoriams. Be to, užsienio srauto terminavimui TEO LT, AB netaiko jokių sujungimo mokesčio, kas palikta kaip alternatyva Įsakymo projekte. Tokiu būdu nacionaliniai operatoriai yra priversti pirkti blogesnėmis sąlygomis TEO LT, AB kryptį nei atitinkamą kryptį perka iš TEO LT, AB užsienio operatoriai.

VFTR0 2007 m. rugsėjo 24 d. rašte Tarnybai buvo nurodyta, jog TEO LT, AB yra įpareigotina parduoti savo kryptį nacionaliniams operatoriams mažesne kaina nei kaina, taikoma užsienio šalių operatoriams. VFTR0 manymu, tokiu atveju TEO LT, AB krypties kaina turi susidėti iš TEO LT, AB nacionalinio terminavimo paslaugos kainos bei kitų būtinųjų ir būdingų šiam pokalbių srautui terminuoti paslaugų (pavyzdžiui, tarptautinio tranzito) kainų sumos.

Įsakymo projektas palieka teorinę galimybę TEO LT, AB ir toliau parduoti bendrą Lietuvos Respublikos viešojo fiksuoto telefono ryšio kryptį užsienio šalių operatoriams viena kaina. Tuo atveju, kai ši kaina yra mažesnė nei TEO LT, AB krypties kaina, VFTR0 faktiškai priversti parduoti TEO LT, AB savo kryptį persiunčiamo per TEO LT, AB užsienio srauto atžvilgiu mažesne kaina nei kaina, kuri taikoma nacionalinio skambučių srauto atžvilgiu.

Tokiu atveju gali susidaryti situacija, kad TEO LT, AB ims pardavinėti Lietuvos Respublikos viešojo fiksuoto telefono ryšio kryptį ypatingai maža kaina ir reikalaus iš VFTR0 padengti visus tarptautinio tranzito paslaugų kaštus Įsakymo projekte nurodytais tarifais, t.y. faktiškai ir toliau diktuoti VFTR0 mažesnes terminavimo kainas persiunčiamo užsienio srauto atžvilgiu. VFTR0 pabrėžia, jog itin nukritus Lietuvos Respublikos viešojo fiksuoto telefono ryšio krypties kainai, VFTR0 gali būti priversti (siekdami išsaugoti esamus galutinių paslaugų gavėjus) pardavinėti TEO LT, AB persiunčiamo užsienio srauto terminavimo paslaugą nuostolingai. VFTR0 pabrėžia, jog tokia situacija ypatingai pakenktų VFTR0 galimybei konkuruoti su TEO LT, AB viešojo fiksuoto telefono ryšio rinkoje.

VFTR0 neturi realių sąlygų ir galimybių derėtis su TEO LT, AB dėl užsienio, taip pat TEO LT, AB tinkle bei kituose tinkluose inicijuoto pokalbio srauto, kuris persiunčiamas per TEO LT, AB tinklą, terminavimo kainų savo tinkle. Šias kainas iš esmės tiesiogiai diktuoja TEO LT, AB, pavyzdžiui, jei TEO LT, AB parduodamos Lietuvos Respublikos viešojo fiksuoto telefono ryšio krypties kaina užsienio operatoriumi yra mažesnė nei VFTR0 taikoma nacionalinio terminavimo kaina³, tokiu atveju TEO LT, AB užsienio šalyje inicijuotą pokalbių srautą nebepersiunčia VFTR0. TEO LT, AB vienintelis motyvas – nuostolingas persiuntimas.

Tokia pat situacija tikėtina ir nacionalinių skambučių atžvilgiu, kadangi nepatvirtintais duomenimis, daugelyje tinklų sujungimo sutarčių yra numatyta, jog TEO LT, AB pakeitus nacionalinio terminavimo ir (ar) nacionalinio inicijavimo paslaugų kainas, atitinkamai pakeičiamos ir kitos šalies nacionalinio terminavimo ir (ar) inicijavimo paslaugų kainos. Manome, jog šis abipusiškumo principas neteisėtas, nes riboja atitinkamo operatoriaus veiksmų laisvę rinkoje.

³ Logiška ir sąžininga konkurencijos teisės prasme būtų terminuoti bet kokios kilmės pokalbių srautus vienoda kaina.

Tokiu būdu manome, jog TEO LT, AB turi būti uždrausta tiesiogiai ar netiesiogiai diktuoti skambučio užbaigimo paslaugų kainas. Tuo tikslu Įsakymo projekte TEO LT, AB turi būti nustatytas papildomas įpareigojimas tarptautinėje rinkoje didmeninę Lietuvos Respublikos viešojo fiksuoto telefono ryšio kryptį parduoti ne vieninga kaina, t.y. ją diferencijuoti pagal galutinį terminuojantį operatorių (TEO LT, AB kryptis - viena kaina, visi kiti Lietuvos Respublikos viešojo fiksuoto telefono ryšio operatoriai – kita ir pan.), tuo atveju, jei VFTRo taikytų skirtingą skambučių užbaigimo paslaugos kainą nei TEO LT, AB taikoma skambučių užbaigimo kaina, t.y. jei ji yra didesnė nei TEO LT, AB taikoma skambučių užbaigimo kaina. Priešingu atveju iš TEO LT, AB turi būti atimta galimybė diktuoti tarptautinio pokalbių srauto VFTRo tinkle terminavimo kainą.

Pažymime, jog įpareigojant TEO LT, AB diferencijuoti tarptautinėje rinkoje didmeninę Lietuvos Respublikos viešojo fiksuoto telefono ryšio kryptį, kartu turi būti nustatyti saugikliai, kad minėta diferenciacija nesudarytų sąlygų diskriminuotų VFTRo:

- 1) turi būti aiškiai apibrėžta kaip tokiu atveju TEO LT, AB pateiks (paskaičiuos) užsienio šalies operatoriui VFTRo krypties visą terminavimo kainą - siūlytiną procentinės maržos principas;
- 2) privalo būti atimta iš TEO LT, AB galimybė siūlyti užsienio operatoriams pirkti visiškai atskiras kitų konkrečių Lietuvos Respublikos viešojo fiksuoto telefono ryšio operatorių krypties terminavimo paslaugas⁴.

Pažymėtina, jog minėtas įpareigojimas iš esmės atitiktų nacionalinėje rinkoje TEO LT, AB taikoma praktiką, kuomet VFTRo norėdamas tranzitu per TEO LT, AB tinklą nusiųsti skambutį kitam operatoriui, su kuriuo nėra tiesiogiai sujungti tinklai, turi apmokėti TEO LT, AB išlaidas galutiniam terminuojančiam operatoriui (terminavimo kainą) bei TEO LT, AB tranzito paslaugas.

Manome, jog tik tokiu atveju galima tikėtis, jog VFTRo pasieks visas užsienio skambučių srautas, persiunčiamas per TEO LT, AB. Priešingu atveju, Įsakymo projekte siūlome nustatyti įpareigojimą TEO LT, AB persiūsti užsienyje iniciuotą pokalbių srautą VFTRo ne žemesne nei VFTRo taikoma nacionalinio terminavimo kaina (kuri ne didesnė nei TEO LT, AB nacionalinio terminavimo kaina) net ir tuo atveju, jei Lietuvos Respublikos viešojo telefono ryšio krypties terminavimo kaina tarptautinėje rinkoje nukrenta ir dėl to TEO LT, AB tampa nuostolinga persiūsti tokį pokalbių srautą. Manome, jog tokiu atveju minėti nuostoliai TEO LT, AB kaip nacionaliniam ir pagrindiniam operatoriui neturėtų būti kompensuojami, nes atitinkami padariniai atsiranda iš esmės tik dėl pačios TEO LT, AB veiksmų.

Tai pat pažymime, jog joks VFTRo neturi sąlygų ir galimybių tiesiogiai derėtis su užsienio operatoriais dėl užsienio srautų persiuntimo per TEO LT, AB tinklą tranzitu. Todėl Įsakymo projekte turi būti aiškiai įtvirtinta galimybė VFTRo laisvai be papildomų sąlygų ar apribojimų pasirinkti bet kurį už suteiktas TEO LT, AB tarptautinio tranzito paslaugas priimtina atsikaitymo būdą – kaskadinį ar linijinį. Tokia pat sąlyga turi būti įtvirtinta ir nacionalinio tranzito paslaugų atžvilgiu.

Taip pat atkreipiame dėmesį, jog VFTRo nuomone, Įsakymo projekte TEO LT, AB nacionalinio ir tarptautinio tranzito paslaugų kainos VFTRo pasirinkimu turėtų būti nustatomos ir konkrečia procentine išraiška nuo terminuojančio operatoriaus taikomos skambučio užbaigimo paslaugos kainos. Toks tranzito

⁴ Šis įpareigojimas skirtas išvengti situacijos, kuomet paprasčiausiai atitinkama kryptis neturės dėl vienokių ar kitokių priežasčių paklausos ir nebus parduota.

paslaugų kainos skaičiavimo modelis būtų protingas ir efektyvus bei ypač korektiškas ir nesėkmingų skambučių (kvietimų) atžvilgiu.

6. Įsakymo projektu nustatomos skirtingos kai kurių TEO LT, AB skambučių užbaigimo ir TEO LT, AB skambučių inicijavimo kainos.

Įsakymo projekte nustatyta, jog TEO LT, AB skambučių užbaigimo kaina, jos nediferencijuojat pagal paslaugos suteikimo laiką, vietiniu lygiu lygi 2.05 ct/min be PVM, o nacionaliniu lygiu - 3.35 ct/min (1.1. ir 2.1. p.).

Tuo tarpu Įsakymo projekte nustatyta TEO LT, AB skambučių inicijavimo kaina, jos nediferencijuojat pagal paslaugos suteikimo laiką, vietiniu lygiu lygi 1.88 ct/min be PVM, o nacionaliniu lygiu - 3.27 ct/min (1.1. ir 2.1. p.).

Akivaizdu, jog minėtų paslaugų kainos skirtingos ir priklauso nuo to, kuria kryptimi (VFTR0 galutinio paslaugų gavėjo kryptimi ar TEO LT, AB) TEO LT, AB viešojo fiksuoto telefono ryšio tinkle siunčiamas skambutis. Manome, jog minėtų paslaugų kainos turi būti vienodos, kaip ir šiuo metu taiko TEO LT, AB. Be to, atkreipiame dėmesį, jog atitinkamoms paslaugoms suteikti naudojami lygiai tokie patys ir identiški TEO LT, AB tinklo resursai. Atsižvelgiant į tai, kad Tarnyba yra nustačiusi, jog TEO LT, AB gali teikti inicijavimo paslaugas pigiau nei atitinkamas terminavimo paslaugas, kai šioms paslaugoms sukurti naudojami resursai identiški, manome, jog Tarnyba turėtų sumažinti atitinkamų TEO LT, AB skambučių užbaigimo kainas ir sulygtinti jas su TEO LT, AB skambučių inicijavimo kainomis, kaip tai padaryta Įsakymo projekto 3.1-4-3 p. dėl TEO LT, AB skambučių užbaigimo ir inicijavimo paslaugų kainos.

7. Įsakymo projekte neminama IP technologija ir jos pagrindu teikiamų didmeninių paslaugų kainos.

VFTR0 žiniomis, TEO LT, AB šiuo metu sujungimus su užsienio šalių operatoriais tarptautiniu lygiu daro IP technologijos pagrindu. Pažymime, jog IP technologija, naudojama tinklų sujungimų, sumažina tinklų sujungimo palaikymo kaštus ir leidžia operatoriams pigiau teikti telekomunikacines paslaugas.

VFTR0 nėra žinoma, jog TEO LT, AB siūlytų nacionaliniams operatoriams tinklus sujungti minėta nauja technologija, kuri be kita ko, supaprastina ir patį tinklų sujungimą. Manome, jog, atsižvelgiant į technologinio neutralumo principą, įtvirtintą Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatyme, bei kitus principus, Įsakymo projektas turi būti taikomas ir IP technologijos pagrindu TEO LT, AB teikiamoms didmeninėms paslaugoms. Be to, manome, jog TEO LT, AB įpareigotinas pradėti teikti nacionaliniams operatoriams tinklų sujungimo paslaugą minėta technologija.

VFTR0 pažymi, jog jų manymų, Tarnyba siekdama sureguliuoti tik TEO LT, AB didmeninių paslaugų kainas, nesudarys sąlygų susikurti realiai ir efektyviai konkurencijai viešojo fiksuoto telefono ryšio rinkoje. TEO LT, AB užima iš esmės visą viešojo fiksuoto telefono ryšio rinkos dalį, kas suteikia instrumentų konkurencijai ribotą. Vienas iš esminių sąlygų, trukdančių įsigalėti realiai konkurencijai viešojo fiksuoto telefono ryšio rinkoje, yra per mažas ir sunkiai nustatomas TEO LT, AB teikiamų viešojo fiksuoto telefono ryšio didmeninių

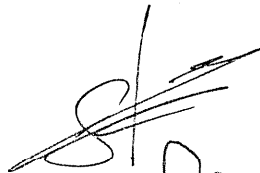
paslaugų ir atitinkamų mažmeninių paslaugų kainų skirtumas. Tokiu būdu raginame Tarnybą kaip įmanoma greičiau įsitraukti į TEO LT, AB teikiamų paslaugų mažmeninėje rinkoje kainų sureguliovimą.

VFTRO dėkoja Tarnybai už sudarytą galimybę pateikti savo nuomonę bei pastabas ir pasiūlymus dėl Įsakymo projekto bei tikisi, kad jos bus įvertintos ir į jas bus atsižvelgta priimant sprendimą dėl galutinės Įsakymo projekto redakcijos.

Pagarbiai,

UAB „CSC TELECOM“

M. Stasiškienė



UAB "NACIONALINIS TELEKOMUNIKACIJŲ TINKLAS"

Vida, Pulcinella

UAB "INTERNETO PASAULIS"

N. Malukonis

UAB "NORBY TELECOM"

E. Urbonas



UAB „CUBIO“

S. Degutis

